

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на тема:

„ГОТОВНОСТ ЗА ЗАЩИТА И РЕАГИРАНЕ НА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ ВЪВ ВАРНЕНСКА ОБЛАСТ ПРИ РИСК ОТ ПРИРОДНИ И АНТРОПОГЕННИ ОПАСНОСТИ“

на

Д-Р ЯСЕН ЙОНКОВ ГЕОРГИЕВ

за присъждане на образователната и научната степен „доктор“
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.1. Медицина,
научна специалност **„Медицина на бедствените ситуации“**

от

доц. д-р Николина Колева Вълканова-Монова д.м, определена за външен член на Научното жури, със Заповед за отчисляване с право на защита № Р-109-314/21.7.2025 на проф д-р Димитър Райков д.м.н, ректор на МУ-Варна

Данни за процедурата

За конкурса ас. **Д-р Ясен Йонков Георгиев** е представил документите в процедурата съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна, оформени в изряден вид. Не са установени процедурни нарушения.

Със заповед на Ректора на МУ-Варна **Д-р Ясен Йонков Георгиев** е зачислен № Р109-505/4.11.2020г. като докторант в самостоятелна форма на обучение за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование: 7.Здравеопазване и спорт Професионално направление: 7.1 Обществено здраве, специалност: „Медицина на бедствените ситуации“. Представен е протокол за успешно положен докторантски изпит.

Биографични данни и кариерно развитие

Д-р Ясен Йонков Георгиев е роден на 09.05.1994г.гр. Варна ул. „Студентска, бл. 14, вх. В, ет. 3, ап. 66. Средно образование получава през 2001г. - 2013г в СУЕО „А.С.Пушкин“ гр.Варна.Завършва медицина магистър 2013г. - 2019г, Медицински университет – Варна, придобива специалност „Обща Медицина“ през 2019г. Демонстратор към катедра „Обща и оперативна хирургия“през 2016г. - 2018г.Зачислен като редовен докторант 2020г. - 2025г. към Катедра „Медицина на бедствените ситуации и морска медицина“, специалност „Медицина на бедствените ситуации “към Медицински университет – Варна и специализант по „Медицина на бедствените ситуации и катастрофите.Притежава сертификат за владееене на Руски език към „Московский государственный университет имени М. В. Ломоносова. От 2020 г е „асистент“, специалност „Медицина на бедствените ситуации „ Катедра „Медицина на бедствените ситуации и морска медицина...Преминал разширен онлайн курс „Работа с ArcGIS Online“ – 2024г.онлайн курс„Дигитални умения (интензивно обучение) по проект BG05M2OP001-2.016-0025. Курс и сертификат„Подготовка на инструктори“ – Университетски център по морско здравеопазване, Курс „Оценяване, изпитване и освидетелстване на морски лица“. Изпълнителна агенция „Морска администрация“.Курс „Disaster Response and Consequence Management for Radiological Incident Course, CMDR COE – 2025г. Участник в проект No:24025 “Приложение на географски информационни системи за оценка на здравните неравенства в България. Има разностранни интереси/ Победител категория „Travel“ на световноизвестния фотоконкурс Sony World Photography Awards 2015 и награди от Ректора на Медицински университет – Варна за активна студентска дейност – 2019г. Участва в Национален военноморски форум „БРИЗ“ – 2021г.,2022г.,2023г.Член е БЛС, БНДОЗ- Българско дружество по обществено здраве.

Описателна характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд, разработен от **д-р Ясен Йонков Георгиев** е в обем от 150 страници, структуриран според стандартните изисквания, включващ: Увод 2 стр, Литературен

обзор 33 стр. , актуалност на проблема обобщен в 11 извода на 2 стр., Методология на научното изследване, разпределена в 10 направления на 7 стр. , собствени проучвания 47 стр., изводи 13 стр. Приноси 3 стр., Литература 20 стр., Приложения 5 броя, 20 стр. Използва общо 156 източника , като преобладават тези от последните години . Това помага за центриране на собствените проучвания върху най-епидемиологично значимите проблеми, невключени до сега в националните профилактични програми. Заглавието отразява същността на работата.

Оценка на актуалността на темата е висока поради голямата вероятност лечебните заведения да нямат **готовност за “защита и реагиране от природни и антропогенни опасности”, а те са призвани първи да реагират.** с огромно социално значение .

Темата е във фокуса не само на медицинската общественост, но и на общинската и държавната власт , предимно в практически аспект. Още повече до сега не е правено такова по вид проучване с нов подход към събиране на данните , личен контакт и дълбочинно интервю , формулиране на тези и проверка на място в лечебните заведения в област Варна. Заедно с това се предлагат за решаване извънредно важни практически проблеми в конкретни направления на профилактичната и диагностична дейност. Трудът е израз и на научните търсения на доктора във все по-динамично развиващ се свят, терористични заплахи, инциденти , земетресения, наводнения и др. от природен, антропогенен характер , в конкретен аспект на особеностите на управлението при бедствия и оказването на медицинска помощ в условията на недостиг на време и ограничени диагностични и лечебни възможности за , адекватна помощ на пострадалите.

Литературен обзор

Обзорът отразява хронологията и съвременното състояние на проблема в нашата страна и в световен мащаб. Исторически данни в света и Република България за **готовност за защита и реагиране на лечебните заведения природни и антропогенни опасности са** една от най-честите причини за възникване на бедствени ситуации, сериозни материални щети и човешки загуби, остри стресови реакции. Само ако добре познаваме същността и спецификата на проблема можем по-лесно да се предпазим от тях или да им въздействаме, когато настъпят.

Отразяването на хронологията и съвременното състояние на медицинските и екологични проблеми на България , помагат да изведе своите цел и задачи. Нарастват рисковете от бедствия, а възникналите бедствени ситуации рефлектират върху все повече хора в локален, регионален, национален и международен мащаб. Болниците и останалите лечебни заведения са места считани за безопасни. Въпреки това, големият брой инциденти от антропогенен и природен характер показва, че съществуват обстоятелства, при които тези институции са изложени на риск и са изправени пред сериозни предизвикателства. Проучвания в редица страни дават еднозначен отговор на този въпрос – **готовността в световен мащаб е на ниско ниво.** Данните от проучванията и опитът от инцидентите показват, че оказването на медицинска помощ на пострадалите и тяхната евакуация при нужда са строго специфични. Дори висококвалифицирани специалисти, незапознати с особеностите на управлението при бедствия и оказването на медицинска помощ в условията на недостиг на време и ограничени диагностични и лечебни възможности, не могат да окажат адекватна помощ на пострадалите.

Методология на проучването

Авторът използва широк набор от методи, адекватни за постигане на целта

ЦЕЛ с пет задачи : Да се проучи готовността за защита и реагиране на лечебните заведения във Варненска област при риск от природни и антропогенни опасности и да се предложат мерки за увеличаване на тяхната издръжливост и намаляване на риска.

Формулирана е Основна теза и 5 изследователски хипотези

Основната теза на дисертационния труд е, че за ефективното справяне с природните и антропогенни опасности, оказващи въздействие върху дейността на лечебните заведения за болнична помощ и общественото здраве като цяло, е необходимо повишаване на тяхната издръжливост чрез прилагане на мерки по отношение на инфраструктурата, критичните системи, плановите за защита, обучението на персонала и междусекторното сътрудничество.

Формулирани **изследователски хипотези: включват** бедствия/ природните и антропогенни, поради липсата на готовност на отделни звена от системата на здравеопазване., проблеми в общественото здраве, значението им като, критична инфраструктура и необходимо прилагането на специални мерки за повишаване капацитета на лечебните заведения. **Описан е**

Изследователски подход, методи за изследване и ограничителни условия при осъществяване на изследването с конкретните критерии. Приложеният подход е предопределен от спецификата на обекта на дисертационния труд и на изследваните явления. Чрез проведените дълбочинни интервюта с отговорни лица, притежаващи необходимите знания, умения и компетенции са възможни събирането, обработката и анализа на информация, която ще способства за постигането на заложената научна цел. **Проучването се основава на качествено изследване, включващо събиране, обработка и анализ на нецифрови данни, като целта е задълбочено изследване на практиката, опита и убежденията на отговорни лица по отношение на готовността за защита и реагиране при бедствия на лечебни заведения за болнична помощ**

Обект на изследването Обект на изследването са лечебните заведения за болнична помощ поради тяхната специфична роля в цялостната концепция за намаляване на риска от бедствия и изграждането на капацитет за защитата на населението. В териториален аспект проучването включва експерти от следните многопрофилни болници за активно лечение от Област Варна: УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД, гр. Варна; МБАЛ-Варна „Военномедицинска академия“, гр. Варна; МБАЛ „Царица Йоанна – Провадия“ ЕООД, гр. Провадия по следните критерии: Профил. Географска локация. Опит в управлението при бедствия. Особенности в инфраструктурата. Брой легла. Брой и квалификация на персонала. Готовността за защита и реагиране на лечебните заведения за болнична помощ във Варненска област при риск от природни и антропогенни опасности, като предмет на дисертационния труд, се разглежда комплексно, като са взети под внимание **следните 7 особености:** *Реагиране; Оптимизиране на ресурсите; Безопасност на пациентите; Обществено здраве; Намаляване на риска; Обучение и подкрепа на персонала; Доверие на общността;*

Процес на изследването включва Качественни данни, които се анализират по структуриран и строго определен начин: *Определяне на изследователския въпрос; Транскрибиране; Кодирание; Формиране на категории; Темни и модели; Тълкуване на данните; Докладване.* По време на целия процес е следван принципа за неутралност.

Документален метод /информационно осигуряване/ Аналитичен метод Табличен и графичен метод за **онагледяване на резултатите**, линейни диаграми, плоскостни, фигурни, обемни графически изображения, картограми, картодиаграми и снимки.

Най-голямо значение има МЕТОД НА ДЪЛБОЧИННИТЕ ИНТЕРВЮТА, които са нов, оригинален, неприлаган до сега метод. Проведени са 3 броя дълбочинни интервюта с предварително подготвени 22 въпроса, относно готовността за защита и реагиране на избраните лечебни заведения във Варненска област при риск от природни и антропогенни опасности. Въпросите са насочени към изразяване на лично мнение и позиция от интервюираните, като са разработени въз основа на документ на Световната здравна организация (Hospital emergency response checklist. An all-hazards tool for hospital administrators and emergency managers), имащ за цел да намали риска от бедствия за лечебните заведения и да се изгради ефективен капацитет за защита. Изследването е проведено лично с продължителност от 60 мин. за всеки респондент. Спазен е принципът на безпристрастност към определен род личности, човешки качества или професии. Респондентите са предразположени към възприемане на въпросите. Спазен е принципът на анонимност на участниците.

Собствени проучвания

Разгледани са Природни и антропогенни опасности във Варна и Варненска област, в североизточната част на Р.България на площ 3819,5 кв.км, което представлява 3,45% от площта на Република България и към 31.12.2020г. с население от 470 124 жители, в 12 общини, 11 града и 148 села, като най-голяма е територията на Провадия, силно урбанизирано. **Разгледан е релефът, реки, езера, язовир най-голям язовир „Цонево**, като 11 от тях представляват потенциална заплаха за бедствие. **Икономическият сектор е концентриран в промишлените райони на Варна и Девня**, магистрала „Хемус“, Аспарухов мост, свлачища, пристанищен център Варна Летище, и др. Има риск от крупни промишлени аварии за населението земетресения. За 10 години 6 земетресения, с висок магнитуд, наводнения, 2014г. е едно от най-големите, в кв. „Аспарухово, урагани ветрове, пожари, юни 1977г. в пристанище Варна, Българският моторен танкер „Ерма“ разтоварва 721

тона суров нефт,свлачища в един от най-застроените градове, възникване на заразни болести и поява на епидемии.

Болниците и здравните заведения играят критична роля по време на бедствия. Многопрофилните болници са 179 с 38 144 легла в тях, а специализираните - 140 с 14 318 легла. **УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД** е една от най-модерните лечебно-диагностични структури в Североизточна България. **МБАЛ-Варна „Военномедицинска академия“** "Проф. д-р Стоян Киркович" - Варна, е една от водещите медицински институции в България, е единственото лечебно заведение извършващо диагностика и лечение на водолазните заболявания, междуобластен център за Североизточна и Източна България по токсикология, термична травма и пластична хирургия.

МБАЛ "Царица Йоанна – Провадия " ЕООД, гр. Провадия е основното лечебно заведение в община Провадия, предоставящо болнична помощ, диагностика, лечение и рехабилитация на пациенти с остри и хронични заболявания, травми и състояния.

Комбиниран качествения анализ, в областта на здравеопазването, с **утвърдени** специалисти които заемат ключови ръководни позиции в системата, **надхвърлящи 20 години**, от **дълбочинните интервюта** с 22 въпроса, съдържанието на подадените отговори с личното мнение и препоръките на интервюираните лица. Цели се намаляване на риска от бедствия и изграждане стратегия в **7 аспекта :оборудване и ресурси,управление, персонал,планиране, практически аспекти и др.**за издръжливост на лечебните заведения. **Приносът е ключов** за разбирането на комплексната природа на управлението на здравни ресурси по време на бедствия и за идентифицирането на добри практики, както и на предизвикателствата, свързани с изпълнението на стратегически решения. Това е основа на експертиза,която цели да осигури по-дълбоко разбиране за механизмите на управление при бедствени ситуации, както и да предостави препоръки за оптимизация на процесите, свързани с готовност на здравната система.

Изводите 22 броя за оценката на капацитета за реагиране при бедствия на проучените лечебни заведения, са структурирани така, че да подчертават **основните аспекти, повтарящи се теми и индивидуалните различия в мненията**. Чрез този подход се цели да се осигури по-ясно анализиране, синтезиране, обобщаване и оценка.

Препоръките са конкретизирани в различните направления с подробни указания и препоръки: Управление и контрол Комуникации Безопасност и сигурност Капацитет Триаж Непрекъснатост на медицинските услуги Логистика и управление на доставките Човешки ресурси,
Приноси:

Научно-теоретични приноси:

1. Чрез детайлна класификация на рисковете за лечебните заведения за болнична помощ във Варненска област, базирана на актуални данни и международни класификации е допълнена **теоретичната рамка относно природните и антропогенни опасности**.
2. Дефинирани са специфични уязвимости на инфраструктурата, логистиката, човешките ресурси и комуникационните системи,като е **достигнато развитие на научното разбиране за уязвимостта на лечебните заведения за болнична помощ**.
3. Създаден **нов подход за оценка на готовността на лечебни заведения за болнична помощ**, базиран на интегриран анализ на капацитета, наличните ресурси, процедурите за реагиране и обученията на персонала.
4. Разработена е методика за изследване на готовността на лечебните заведения за болнична помощ за защита при бедствия.
5. Новата система, от мерките за намаляване на риска за лечебните заведения за болнична помощ, включва специално адаптирани структурни и организационни промени.
6. Анализ на риска, оценка на капацитета и планиране на възстановяването, в съответствие със съвременните насоки на международните организации, помага за **научно аргументирана потребността от интегрирани и системно актуализирани планове за защита на лечебните заведения за болнична помощ**.

Практико-приложни приноси:

1. **Разработени са** адаптирани към условията на конкретните лечебни заведения за доболнична помощ във Варна и областта **мерки за намаляване на последствията от свлачища, наводнения, земетресения и пожари.**
2. **Предложен е създаден модел за оценка на готовността на лечебните заведения** за болнична помощ във Варненска област, с ключови индикатори за структурна устойчивост, ресурсно осигуряване и организационна готовност.
3. **Подготвен проверовъчен лист за самооценка готовността за защита при бедствия на лечебните заведения за болнична помощ,** в помощ на управителите да се идентифицират критични слабости и да се приоритизират мерките за подобрене.
4. **Препоръки в три направления за повишаване на капацитета за реагиране при природни и антропогенни опасности на лечебните заведения за болнична помощ:** оптимизацията на ресурсите, обучението на персонала и координацията с външни служби и контрагенти.
5. **Направено предложение за създаване на болничен команден център в лечебните заведения за болнична помощ за управление при бедствия.**

Лични впечатления: Запознах се с д-р Георгиев след започване на работа в катедрата по „Медицина на бедствените ситуации и морска медицина“. Притежаваните от него любознателност, активно участие в обучения, курсове, разнообразни интереси в и извън медицината-хирургия и фотография, владее на чужди езици-руски, добронамереност, спокойствие, трудолюбивост, задълбоченост, но и увереност го утвърждават като добър професионалист, преподавател и колега.

Заклучение: Представеният дисертационен труд е на изключително актуална тема, във фокуса не само на медицинската общественост, но и на общинската и държавната власт, предимно в практически аспект, разработен е на много добро методично ниво, с комплексен подход и **метод на дълбочинните интервюта**. Резултатите са обсъдени в широк контекст на международни и наши проучвания. Изводите логически следват от резултатите. Приносите са научно-теоретични, както и такива с научно-приложен характер, които имат отношение към формиране на адекватни политики. Докторантът напълно покрива изискванията за образователната и научната степен „доктор“ на Закона за развитие на академичния състав и Правилника на МУ-Варна за приложението му. Убедено давам положителна оценка и препоръчвам на членовете на НЖ да гласуват положително на **д-р Ясен Йонков Георгиев** да бъде **присъдена образователната и научната степен „доктор“**, в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност „Медицина на бедствените ситуации“.

Дата 15.09.2025г.

Доц. д-р Николина Вълканова д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679